

TROTSKISME IN NEDERLAND.

De Nederlandse aanhangers van de in 1940 vermoorde Trotsky zijn thans, voorzover zij in organisatorisch verband optreden, in twee groepen onder te verdelen. Bedroeg hun aantal na afloop van de oorlog in 1945 nog circa 300, sedertdien slonk het getal van hen, die actief zijn, tot ongeveer 25.

De grootste groep noemt zich nog de "Nederlandse sectie der Vierde Internationale", hoewel zij, op het van 28 november tot 4 december 1965 in W-Duitsland gehouden wereldcongres van de (op zichzelf reeds in enkele fracties uiteengevallen) Vierde Internationale, uit die organisatie werd gestoten. Zulks geschiedde naar aanleiding van de oppositionele activiteiten binnen de "Internationale" van de vroegere secretaris-generaal Raptis (in Nederland genoegzaam bekend door het in 1960 gevoerde proces Santen/Raptis terzake valsemunterij t.b.v. het F.L.N. in Algerije), met wie de Nederlandse sectie nauwe ideologische en praktische banden onderhoudt.

Het andere groepje Nederlandse trotskisten (in concreto 3 man) wordt aangeduid met de "groep rondom het blad "Links"." Deze lieden deden reeds eerder van zich horen door hun actieve werkzaamheden en leidende posities in het voormalig Sociaal Democratisch Centrum in de Partij van de Arbeid, welk Centrum zich in 1960, op last van het partijbestuur der PvdA, ontbond. Als motivering voor deze maatregel werd aangevoerd, dat het SDC politiek bedreef "als partij binnen de Partij". Ideologisch conformeert de groep 'Links', die in samenwerking met Vlaamse geestverwanten sedert januari 1965 het veertiendaags orgaan "Links" uitgeeft, zich aan de opvattingen van de leiding der in Parijs zetelende Vierde Internationale.

Verschillen in opvatting en activiteit tussen de twee trotskistische groepen

Tot circa 1960 waren de actieve trotskisten eensgezind geformeerd in de Nederlandse sectie. Men voerde, ingevolge een in 1951 genomen congresbesluit, de met "intrede-politiek" aangeduide tactiek uit, die in de Nederlandse verhoudingen neerkwam op het vormen van een linkse oppositie binnen de beide "massa"-organisaties, te weten de PvdA en het NVV. Dat deze, op ombuiging van het beleid dezer organisaties in trotskistische zin gerichte, werkzaamheden uiteindelijk tot

een mislukking (ontbinding S.D.C.!) leidden, werd reeds uiteengezet. Onder invloed van deze ervaring en mede ivm. de ongewenste aanpassing van trotskisten aan het PvdA-klimaat, besloot het grootste deel der Nederlandse sectie tot verlegging c.q. uitbreiding van het "werkterrein" naar kleinere politieke formaties, waar de kans op succes gunstiger leek. Naast een ten dele zelfstandig optreden als Nederlandse sectie, gingen deze trotskisten activiteit ontplooiën in de CPN (vrijwel zonder resultaat), onder S.W.P. en oud-EVC-leden (vooralsnog evenzeer zonder succes), in de PSP (plaatselijk, met name in Rotterdam, niet zonder uitwerking) en in verscheidene jeugd en/of studentengroeperingen. In sommige gevallen, i.c. in Politeia, de Studentenvakbeweging en in de kring van PvdA-jongeren, wisten trotskistische jongeren een of meer leidende functies te veroveren, doch van een belangrijke invloed op het beleid of de signatuur dezer groeperingen kan niet gesproken worden.

Daarnaast - doch los van bovenomschreven tactiek - dirigeren deze trotskisten een tweetal, als trotskistische mantelorganisaties te typeren, stichtingen, t.w. "El Djil El Djadid" en "Nederland-Algerije", beide de ondersteuning der Algerijnse revolutie ten doel hebbende. In de praktijk verschaffen deze stichtingen materiële en financiële steun aan geestverwante instellingen of politieke concentraties in (en na de staatsgreep van Boumedienne ook buiten) Algerije. In het kader van steunverlening aan z.g. koloniale en ex-koloniale landen maken voorts nog enige trotskisten deel uit van de "Werkgroep Informatie Cuba", die "objectieve" voorlichting over Cuba en Latijns-Amerika aan het Nederlandse publiek beoogt.

Sedert kort doet de Nederlandse sectie pogingen om in Nederland tot een linkse politieke hergroepering te geraken, zulks ongetwijfeld om haar politieke isolement te doorbreken. Zij voert daartoe besprekingen met belangstellenden uit dissident-communistische en links-socialistische kringen.

De "minderheids-trotskisten", die het met de genoemde koersverlegging der trotskistische sectie niet eens waren, traden daaruit en groepeerden zich rondom het blad "Links". Zij handhaafden hun politieke lijn en bleven in de Partij van de Arbeid, waarin zij door middel van hun orgaan druk naar "links" pogen uit te oefenen. Zij trachten tevens hun doelstellingen uit te dragen op bijeenkomsten van links-socialisten (Marxisten), zoals bv. die, welke georganiseerd worden

door de Nederlandse afdeling van de International Society for Socialist Studies (ISSS)..

Beide trotskistische groepen werken, voorzover bekend, niet samen, doch zij bestrijden elkaar evenmin.

In het politieke leven in Nederland spelen de Trotskisten geen enkele rol. Hun betekenis en de belangstelling voor hen van de zijde der veiligheidsdiensten ligt voornamelijk in hun revolutionaire gezindheid en hun bereidheid om, ongeacht met welk middel, de ontwikkeling van revolutionaire situaties op gang te brengen en te bevorderen. De affaire Raptis/Santen illustreert dit laatste overduidelijk.

Sinds 1960 zijn opnieuw enige aanwijzingen van hun bereidheid tot revolutionaire activiteit ontvangen.